

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczna-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:		Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Félévre . . . 3 » — »	Egy hónapra — » 80 »
Negyedévre . . . 1 » 50 »	Egy hónapra — » 60 »	Vidékre postán szállítva:
Helyben házhoz hordva:		Egész évre 10 frt — kr.
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Félévre . . . 4 » — »	Félévre . . . 5 » — »
Félévre . . . 4 » — »		Negyedévre . . . 2 » 50 »
		Egy hónapra 1 » — »
		Egyes szám ára 4 kr

A székesfejevári igazság.

Geszt ura, ugy látszik, épületes elmékedések között töltötte a husvéti ünnepeket.

Szent ihlettől megszállva, itt Váradon keresztül, ahol egy órát tarokkozott a kaszinóban s ezzel elnöki működését egész évre kimerítette. — Két órát mulatott a »Bazár«-ban, hogy képviselői tisztét is teljesítse a város iránt, — elzónázott Székesfejevárra, s ott a dunántuli ev. ref. egyházmegye közgyűlésén az elnöki széket is megülvén, a lakománál riadót fújt: *vallási villongások harczi riadóját!*

Néhány év előtt, Kálvin követőinek komáromi gyűlésén Tisza István gyermeki naivitása szólta el magát, nyílt kifejezést adván azon befejezett válságnak, hogy t. i. a magyar állam s a magyarországi protestantizmus immár egy szűr alá jutott.

A komáromi nyilatkozatok, emlékezhetünk, oly nyílt, heves támadást tartalmaztak a katolikusok ellen, hogy a primás rögtön körlevélben kérte hitsorsosait békére és türelemre. — A kath. magyar főpap föléptét még akkor a zsidó sajtó is nyíltan, s magán körben sok magyar protestáns is elismeréssel ünnepelte.

S ime most, maga az apa, ősz hajszálakkal fején, ezeryi tapasztalatokkal hátán s mindenestre józanon azt kiáltja:

»Az igazság a református vallás mellett van. . . A fanatikus elemek eszméit az igazság (tehát a református vallás) seprű eltünteti a láthatárról. — A protestáns egyháziak és világiak vannak hivatva a hazánk testén rágódó titkos férget kioltni. . .«

Az evangelium alapján a szószékrői hirdetni kell az eszméket. A szószékről be kell hatolni a családi szentélybe. . . Nem csupán beszélni, hanem tenni is kell. . .«

Boldog Isten, ha mindezt, megfordítva, egy kath. püspök, vagy Eszterházy M. Móricz gróf mondta volna!?

De hagyjuk!

Mi csak azt kérdezzük minden hig-

gadtan gondolkodótól: Miféle igazság van a protestantizmus mellett?

Hit cikkelyt értett ezalatt? Erről nincs mit disputálni. Itt az igazság Tisza Kálmán régi szent meggyőződése szerint a ref. vallás mellett van. Legalább ezt kell róla tartanunk, mert különben nem maradna református. Ha ugyan a szabad értelmezés és egyéni magyarázat protestáns elve ezt is meg nem engedi. — Hiszen csak így lehetett a protestantizmusnak a három század folyamában ötezernél több szektája, de mely azért mind valódi, jó protestáns maradt!

Tehát miféle igazságot értett? A *bevégezett tények* igazságát? Ebben igaza van; hiszen ő tudja legjobban: mint tette főminisztersége alatt kormánykinevezéstől függő minden helyen urrá a protestantizmust.

Vagy az ország általános helyzetével szemben követelhető álláspont igazságos voltát érti, talán ama titkos féreg a néppárt ellenében?

Ha igen, akkor a dolog eldől egy nagy különbség figyelembe vételén. A néppárt sem mondja, hogy a katolikusoknak van, a protestánsoknak pedig nincs igazok! vagyis e tekintetben az igazságot nem egyes embernek a *vallása szerint* méri!

Hanem a néppárt igen is azt mondja, hogy a vallástalan életmódot elősegítő törvények, intézmények és rendeletek létrehozásánál, a többség vallásának tanait gyökerökben megtámadó tényezőknél *nincs* meg az igazság, hívják azt akár Károlyi Gábornak vagy Szlávy Józsefnek; akár Eötvös Károlynak vagy Tisza Kálmánnak.

Másfelől a néppárt szerint az igazság ott van a lutheránus Péchy Tamásnál, a kath. Szapáry Gézánál, vagy a kálvinista Kovács Albertnél, a kik a törvényhozás legujabb működésében az ország keresztény jellegének veszélyeztetését látják.

Tehát az a titkos féreg, a néppárt nincs keresztény felekezethez fűzve; ellenben Tisza Kálmán határozottan az ő

seprűje, a ref. vallás számára köti le az igazságot- s hívja fel védelmére a predikátorok szószekét. A néppárt nem szervezkedett ridegen, más vallási meggyőződés kizárásával, hanem *általában vallásos alapon*. Tisza ellenben a protestánsok feladatának mondja a féreg »kiölését.«

Vagyis, megint odajutottunk, ahol mióta Luther és Kálvin vallását ide importálták, többször voltunk t. i. a politikai pártok önző érdekeit a vallás köpenyében bujtatták; politikai előnyök és célok elérése végett hangzatos jelszavak alatt a hitbeli meggyőződés erejét viszik harcra. . .

A reformátussal elhíthetik, hogy a néppárt vagy a katolikusok az ő református egyháza, szabadsága stb. ellen törnek. Pedig nem áll!

Mert az a néppárt, vagy mondjuk katolikusok csak azt akarják, hogy nekik is úgy jusson a szabadságból, az egyházi önkormányzathoz, mint ahogy a protestánsoknak jutott.

És a néppárt is ugyanazt akarja, amit maga a magyarországi protestantizmus évtizedek óta, sok választás alkalmával nyilvánított meggyőződése szerint már régen akart: hogy Magyarország kormányzásából tűnjék el a Tisza-szellem, mely sok egyéb baj okoztán kívül gonoszságát avval is bebizonyította, hogy ellentétbe állította egymással a vallások hiteit, s most harcra tüzeli a protestánsokat, mint protestánsokat a — szabadelvűpárt fennmaradása és a husos fazekak tovább élvezetése érdekében.

És ez a valódi igazság!

Interpellációk válasz nélkül.

Laptársunk a »Magyarország« a fennebbi cím alatt a következőket írja:

A képviselőház nyilvántartása ez idő szerint éppen egy tuczat olyan interpellációt mutat ki, mely a miniszteri megválaszolást várja. Az interpellációk közül a legfiatalabb ez évi április 3-iki, a legöregebb 1893. nov. 4-iki keltű s a tizenkettő közül tízre nézve már elmúlt az a határidő, a melyen belül az illető miniszternek, a törvényerejű Házzsabály értel-

mében, meg kellett volna a választ adnia. Ezek közt az interpellációk közt néhány nagyon fontos is van, p. o. Péchy Tamásé a romániai buzavám-visszatérítés, Pázmány Dénesé a nemzetiségi mozgalmak, Sima Ferenczé az alföldi szocializmus dolgában stb. De ha nem volnának is ezek az interpellációk ily súlyos tartalmuak, mindenképpen fennáll a miniszterek ama kötelezettsége, hogy arra 30 napon belül tartoznak válaszolni. A miniszter uraknak azonban se törvény, se házszabály nem imponál s a nekik kényelmetlen interpellációkat egyszerűen úgy rázzák le a nyakukról, hogy nem felelnek rá. No, hát ez a miniszteri felelősségnek igen laza felfogása s a képviselőház interpellációs jogának nem is kijátszása, hanem semmibe vevése. Az 1848. III. t.-cz. nem a miniszter urak tetszésére bízta, akarnak-e a hozzájuk intézett kérdésekre megfelelni vagy sem, hanem világosan elrendeli, hogy »a miniszterek az országgyűlés mindegyik táblájánál annak kívánataira megjelenni s a megkívántató előadásokat előadni tartoznak.« A törvény e rendelkezése ad rá módot, hogy a parlament a kabinetet kormányzási tevékenységében hatályosan ellenőrizhesse s midőn a képviselőház e fontos jogának csufondáros kismennyiségével szemben télen marad, súlyos vétséget követ el úgy a méltósága, mint alkotmányos kötelességei ellen.

A pápaság megsértője.

L i p e s é b e n a napokban elíelték Villam Károly mészáros, a pápaság intézményének megsértése miatt egy havi fogságra. Veszekedés közben Villam sértőleg nyilatkozott egy másik mészáros előtt a pápáról. A törvényszék ítéletében nem azt mondta ki, hogy vádolta a pápát, hanem azt, hogy a pápaság intézményét sértette meg, a mi a kereszténységnek alkotó része. A felsőbb bíróság az elíelt felebezését elvetette.

És minálunk szabadon történik különb is. A »Hét«, ez a fővárosi szennylap, mult vasárnapi számában oly brutálisan sértette a pápaságot és az összes katolikusokat, a milyent csak a francia forradalom rémes idejében lehetett hallani. És ezt az eléggé meg nem bélyegezhető közleményt, minden szeméremből kivétkezve egyidejűleg közli egy nuncziust váró lap.

De azért nem hallottuk, hogy az ügyészségnek kifogása lett volna ellene.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Művészcsiny.

— Történeti apróság. —

Közl: M. I.

Első Napoleont mindenki ismeri, de Sakoski urról vajmi kevesen hallottak eddig valamit. Pedig Sakoski ur nagy személyiség volt a maga idejében, lévén ő a nagy Napoleon házi cipésze.

Jóllehet a czizmadiák, suszterek és cipészek régidő óta csak nagy politikusoknak vannak elismerve s ezen szabály alól kivétel csak a német Hans Sachs költő-cizmadia képezett, a mi Sakoskink soha sem foglalkozott a politikával, hanem helyett nagy tisztelője volt a művészeteknek. Vezérezikket soha sem olvasott, de könyv nélkül tudta az akkor még elég hiányosan szerkesztett »művészet és irodalom« rovatot; politikusokkal csak akkor érintkezett, ha mértéket kellett nekik venni egy pár cipőhöz, de a művészeket valósággal dédelgette.

A hatalmas francia császár révén Páris egész előkelőségének ő dolgozott s ezen az uton meglehetősen vagyonhoz és kiterjedt ismeretséghez jutott. Szerette magát úgy tüntetni fel, mint az irodalom és művészet bőkezű mecenását s vagyona elég nagy volt arra, hogy e mellékhatásának megfelelően. Háza gyűlhelyévé vált a művészvilágnak s különösen ebédei és estélyei bizonyos hírnévnek örvendtek. E mellett Sakoszki mindig igyekezett ismeretségét minél

Lapszemle.

Budapest, 1895. április 26.

A **Magyar Állam** Nyitra czim alatt azt kérde: mit hazudoznak ebben az országban alkotmányról, közszabadságról, ha egy rongyos mandátumért sárba tiporja azt bármely erőszakos ember, a kinek háta mögött van a hatalom, oldala mellett a hamis uton összehozott többségnek néhány képviselője. A néppárt, így szól tovább, egy egész istenítélet a liberalizmusra. Ezért össze kell törni a néppártot. — A többi pártokra majd ezután jön a sor.

A **Hazánk** azt írja, hogy a kormány a gr. Szapáry Gyula indítványának mellőzésével bebizonyította, hogy nem békülni, hanem diadal-maskodni óhajt, továbbá a főrendiházi ellenzék megtróni és megalázni akarja, mi nemesek tapintatlanság, hanem hazafiatlanság is.

A **Pesti Napló** a nyitrai választással foglalkozik s rossz néven veszi Zichy Nándortól és gróf Hunyady Kálmántól, hogy mint főrendiházi tagok felhasználják tekintélyüket a választási küzdelmekben, pedig a politikai illem azt kívánja, hogy magas állású főrend nevé, állását, egyéniségét a képviselőház párttharzaiban be ne vigye.

A **Nemzet** azt írja, hogy az izraelita vallás recepeziójának újabb elfogadása a képviselőházban meg a szabadelvű párt újabb győzelme (??!) Nyitrán azt bizonyítják, hogy ez a szívós kitartás és odaadó hűség (?) nem fakadhat másból, mint a nemzetnek egyetemes liberális közszelleméből.

Az **Egyetértés** szerint a nemzeti fejlődés legfontosabb érdekei teszik a képviselőház kötelességévé, hogy az egyházpolitikai törvényjavaslatok fentartásával saját hivatásának fensőbbjét óvja meg ama főrendiház ellenében, mely szellemével és törekvéseivel kiszakadt a nemzeti érzések közösségén.

A **Magyarország** Tehetetlen kormány czim alatt fölemlítve, hogy a zsidó vallás recepeziójáról szóló törvényjavaslat ma harmadizben foglalkoztatta a képviselőházat, azt mondja, hogy a kormány minden gondolat és tett nélkül áll a parlamenti konfliktussal szemben. Megy arra, a merre egy-egy áramlat sodorja. A főrendiházban paktál, a képviselőházban intranzigens. — Kap mindenhez, mit a véletlen kezeügyébe ad, de semmi egyéb gondolata nincs, mint a hatalom megtartása. Ekkora gyámoltalansággal, ugymond, nem lehet vezetni egy országot.

szélesebb körre kiterjeszteni s felhasznált minden legesekélyebb alkalmat, hogy a leghíresebb művészeket maga köré vonja. Abban az időben a legnagyobb zongoraművész Schneitzhoffer volt kinek játékát általában bámulatraméltónak tartották. Sakoski sokáig hasztalan igyekezett közelébe férközni, míg végre, daczára művészbáráta lebeszélésének, elhatározta, hogy személyesen fogja őt meglátogatni s meghívja egy fényes estélyére.

A szót esakhamar tett követte. Általános meglepetésre Schneitzhoffer elfogadta a meghívást s pontosan a kellő időben megjelent az estélyen. Sakoski természetesen nagy vendégséget hívott össze s ezeknek jó előre tudtul adta, hogy előkelő vendége a vacsora után legjobb darabjainak egyikét elő fogja adni.

A vacsora véget ért, a vendégek már a fekete kávé és a cigaretta után nyultak, de Schneitzhoffer még mindig nem mutatott szándékot ahhoz, hogy — mint azt Sakoski előre megmondta s természetesnek is tartotta — zongorához üljön s játszik is valamit. Végre is Sakoski maga ment a művészhez s fölkeréte, hogy mutatná be művészetét. És Schneitzhoffer minden várakozás ellenére ebbe is beleegyezett s pár pillanat múlva már a legmegragadóbb dallamokat esalta ki a hangszerekből. A hallgatók elragadtatva tapsoltak a művésznek s Sakoski csakugy uszott a boldogság és gyönyör mámorában.

Öröme azonban tetőpontjára hágott, midőn a bucsuzáskor a művész viszont meghívta őt magához egy, a következő vasárnapon tartandó estebédre. Páris egész zenevilága beszélt akkor

A **Nemzeti Ujság** tapintatlanságnak nevezi gr. Szapáry Gyula indítványának mellőzését, mely nem foglal magában semmiféle lényeges módosítást, de a recepeziót nem külön törvényben, hanem csak a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslat keretében akarja kimondani. Az egyesített javaslatok tehát fenntartják a lényegét, de kímélik a felekezeti érzékenységet.

A **Budapesti Hirlap** a nyitrai választásról ír, s azt mondja, hogy itt liberális princípiumok, liberális zászló diadaláról beszélni merő önámítás. Itt az önkény, a visszaélés diadaláról lehet csak szó. Az első nyitrai választáson ezer szavazatot koboztak el, a másodikon negyedfélszázat. Ennyi a kettő közt a különbség.

A **Pesti Hirlap** gróf Szapáry Gyulának azon indítványát kifogásolja és igyekszik ezáfoigatni, miszerint a zsidó vallás recepeziója nem külön törvénynek, hanem csupán az általános vallásszabadságról szóló törvény egy szakaszául igattassék be.

A **Magyar Hirlap** a nyitrai választásról ír. Rendkívül elítéli a kath. mágnásokat, kik neveiket és tekintélyüket a harezba viszik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Április 25. —

(Lapunk tegnapi számából az április 25-iki ülésről szóló tudósításnak végső része fatális véletlenségből kimaradt. A hiányzó részt ezenel pótoljuk a következőkben.)

Vajay István: A törvényjavaslat első képviselőházi tárgyalása alkalmával kifejtette e kérdésre álláspontját, a mi nem változott. Midőn ő valláskülönbség nélkül szeret minden embert, joggal elvárhatja zsidóvallású polgártársaitól is, hogy ők ne kívánjanak tőle olyant, miből neki semmi gyakorlati hasznuk ninesen, részéről pedig csak hittagadás és hitelvárulás révén volna megadható.

A kérdés gerinczét az áttérési szakasz alkotja. E miatt gyakorlati szempontból éppen annyi fontosságot tulajdonit mint Neumann Armin, ki maga is elismeri, hogy csak mellékezelésként, tehát frivol okból történhetik áttérés. Ez pedig nem előny a zsidókra nézve. Egyéb-iránt kijelenti, hogy a javaslatot el nem fogadja, s bizik a főrendek hűhűségében.

e meghívásról, mit a Schneitzhoffer ismert különközdésének tudtak be.

A nagy nap eljött és Sakoski a zenész asztala mellett fényes, válogatott társaságot talált egybegyűlve. Az ételek talán még kitűnőbbek voltak, mint a Sakoski vacsoráján, a borok híres termések s így esakhamar a legkedélyesebb hangulatba jött az egész társaság. A vendégek már fel akartak kelni az asztaltól, midőn Schneitzhoffer megkopogtatta poharával az asztalt, szót kért tőlük. Ugyane pillanatban egy szolga lépett a szobába, ki kezében valami kendővel letakart tárgyat hozott.

— Kedves Sakoski barátom, — kezdé Schneitzhoffer az udvari cipészhez fordulva — midőn nemrégiben hivatalos voltam az ön estélyére, ön az asztalbontás után — bizonyára azért, hogy köteles hálámat lerójam — azt kívánta tőlem, hogy mutassam be művészetemet. Mint akkor én önnök, úgy ma ön nekem vendégem. — Így tehát csak természetesnek fogja találni, ha most én kérem fel önt, hogy adja tanujelét művészetének, és — javítsa ki cipőmet.

E szavak után a szolga leejtá a leplet s kivéve alóla urának egy pár meglehetősen rossz állapotban levő cipőjét, a jelenlevők hangos kacajja között az asztal alá helyezte azokat.

Sakoski arca eleinte a legnagyobb meütközést árulta el s minden szó tördőfés gyanánt érte őt, de midőn látta az egész asztaltársaság kitörő jó kedvét, ő is visszanyerte egész higgadtságát.

— Tisztelt mester, — szólta felemelkedve, — én teljesen méltányosnak tartom az ön

Péchy Tamás a törvényjavaslatot megszá-
vazza ugyan, de csatlakozik Szapáry Gyula mó-
dosítványához. Foglalkozik azután a rendeleti
térre utalás kérdésével és kifejti, hogy rende-
leti utra lehet terelni olyan dolgokat, amelyek
alapelvei le vannak fektetve, de olyan kérdést,
a mely nem mellékes, hanem maga alkotja meg
a vallásszabadságot, rendeleti utra terelni nem
lehet. Elfogadja gr. Szapáry határozati javaslat-
tát. (Kossuth Ferencz a terembe lép; lelkes él-
jenzés a szélsőbalon.)

Papp Géza Vajay szavaira reflektál és fej-
tegeti, hogy e törvénynek volna gyakorlati fon-
tossága. Csatlakozik Wlassics határozati javas-
latához.

A szavazás.

Szólásra többen nem lévén följegyezve, el-
nök szavazás akü bocsátja gróf Szapáry Gyula
indítványát. A ház többsége ezt elveti, majd a
ház elfogadja Wlassics Gyula vallás- és közok-
tatásügyi miniszter határozati javaslatát.

A tapolezai mandátum.

Dókus Ernő az állandó igazoló bizottság
jelentését terjeszti elő, mely szerint Kossuth
Ferencz mandátuma igazoltatott (Zajos éljenzés)
és Kossuth a IV. osztályba soroztatott.

Elnök a holnapi ülés napirendjére a vallás
szabad gyakorlatáról szóló javaslat tárgyalását
tüzi ki és az ülést 1 órakor 15 perczkor be-
rekeszti.

— Április 26. —

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schober Ernő, Hévizy János, Jo-
sipovich Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy
Dezső báró, Perezel Dezső, Wlassics Gyula,
Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése
után

Következik a napirend: A közoktatási és
igazságügyi bizottság jelentéseinek tárgyalása a
vallás szabad gyakorlatáról szóló tör-
vényjavaslatra vonatkozó főrendiházi üzenet
tárgyalása.

Bessenyei Ferencz, a közoktatásügyi bi-
zottság előadója hosszabb indoklás kíséretében
elfogadásra ajánlja a bizottság jelentését. A val-
lás szabadság s a lelkiismereti szabadság már
majdnem minden művelt országban megvaló-
sított, anélkül, hogy az a vallástalanoknak
lett volna előidőzője. Miért aggódunk tehát mi
a miatt, hogy a vallásszabadság csak éppen ná-

kívánságát. De minthogy ön nálam egész teljes-
ségében mutatta be művészetét, én is mint
tökéletes ember akarok ön előtt feltűnni; mi
ketten nem ismerjük a foltozó munkát. Engedel-
mével azonban a legközelebbi héten, hogy ügyes-
séget bizonyítsam, egy pár vadonatuj cipőt
fogok önnek elküldeni.

Az ügyes válasz nagy tetszést aratott s
ugy is történt, mint azt Sakoski a mesternek
megígérte.

Páris zenevilágában e kis esemény köz-
mondássá vált s ha valakinek kedve ellenére
is játszania kellett, rendesen ezzel felelt: «Il faut
faire des bottes». (Czipőt kell készíteni.)

Apróság.

Az első csuda. Lelkész (a házasan-
dóhoz):

Aztán Gergő barátom, hát tudod-e hogy
hol tette Krisztus urunk az első csudát.
Nem én, főtisztelendő plébános ur, mert
én még akkor a katonaságnál voltam, hát ho-
gyan is tudhatnám, — kezeit csókolom.

Derék rabló.

Bíró (a vádlotthoz): Önt éppen akkor fog-
ták el, a mikor a hálószoba aklakát akarta
felnyitni.

Vádlott: Igaz ugyan, hogy az ablakot fel-
akartam nyitni, de ezt csak azért tettem, hogy
a panaszos ur egészségének jó szolgálatot te-
gyek. Borzasztó, hogy ennek a városnak a la-
kosai zárt ablaknál hálnak és tönkre teszik az
egészségüket!

lunk lesz terjesztője a vallástalanoknak? A
szőnyegen levő törvényjavaslat nem felel meg
többé intenzióinak, ha a képviselőház hozzá-
járulna azon változtatásokhoz és módosítások-
hoz, melyeket a főrendiház tett a javaslaton.
(Nagy zaj. Felkiáltások: A felekezetenküliség a
vallásszabadság?)

Ha a t. ház visszaakarja állítani e szeren-
cesétlen ország (Nagy zaj. Felkiáltások: Az már
igaz! Azzá tették!) . . . e szerencsétlen ország
nyugalmát, nagyon jól teszik, ha küzdeni fog-
nak a fanatizmus ellen azok, akik a vallás jel-
szavaival izgatnak, de azt ne kívánják, hogy a
kormány feladja a liberalizmus, a szabadelvű-
ség elveit.

Kéri a házat, fogadja el a bizottság je-
lentesét.

Vesztér Imre az igazságügyi bizottság elő-
adója szintén az eredeti szöveg visszaállítását
kívánja: mert ha a törvényjavaslatnak a III.
fejezetét, mely a felekezetenküliség megengedé-
séről intézkedik, kihagyják, ugy nem lesz val-
lásszabadság, hanem felekezeti kényszer. (Óriási
zaj. Ellenmondások. Elnök csenget.) Ajánlja az
igazságügyi bizottság jelentésének elfogadását.

Szapáry Gyula gróf rövid indoklás kísé-
retében indítványt nyújt be, hogy a vallás
szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat az
általá benyújtott módosításokkal együtt újabb
tárgyalás végett a közoktatásügyi és igazság-
ügyi bizottsághoz utasítottassék.

Csáky Albin gróf: Szerinte a szőnyegen
levő törvényjavaslat tárgyalásánál nem lehet
másról szó, mint a legegyszerűbb, legszentebb
igazság törvénybe ígteréséről. A legegyszerűbb,
a legszentebb igazság követelménye, a feleke-
zeti kényszer, a középkor ez örökének, eltör-
lése: s megadni mindenkinek a szabadságot,
hogy azt higgye, amit ő lelkiismeretileg a leg-
üdvösebbnek, a legmegnyugtatóbbnak tart.

Ő hiszi, hogy a vallás szabad gyakorlásá-
ról szóló törvényjavaslatnak újra megszavazása
nem fog semmi nehézségekbe ütközni: de hiszi
azt is, hogy a törvényjavaslatnak végre is dia-
dalmaskodni kell. Mert a nagy igazságokat nem
lehet örökre eltemetni; a nagy igazságok újra
és újra feltámadnak, s újra erősebben kopog-
tatnak az ajtókon, beboesáttatást követelve.

Foglalkozva a főrendiház többségének állás-
foglalásával, azt bizonyítgatja, hogy a szőnyegen
levő törvényjavaslat miben sem fogja terjesz-
teni a vallástalanokat; a vallástalanok rész-
ben, némely rétegeknél meg van ma is, s meg
lesz a jövőben is, akár törvénynyé válik akár
nem. De ha nem válnék törvénynyé, előáll az
a hallatlan dolog, hogy lesznek egyes szekták,
az országban, amint jelenleg is vannak, a mely-
ek a törvény keretén kívül állanak, a melyek-
nek viszonyait törvény nem szabályozza.

Nem habozik kimondani, hogy a főrendiház
többségének állásfoglalása egy nagy igazságtal-
anságon alapszik s nagyon természetes, hogy ő
semmiféle körülmények között nem járulhatna
ez állásfoglaláshoz s követeli, megkívánja a szö-
veg in integrum reconstituálását, mert a törvény-
javaslat a III. fejezet kihagyásával nemcsak
intenziójának nem felel meg többé, hanem el-
vesztve egész lényegét üres, tartalmatlan váz-
zá lesz.

Szapáry Gyula gróf indítványára az a meg-
jegyzése, hogy a javaslatnak a bizottságokhoz
újából való utalása csak akkor volna helyén, ha
a ház Szapáry módosításával komolyan akarna
foglalkozni. De azt hiszi, hogy a vita más stá-
diómban erről szó sem lehet; szó sem lehet
arról, hogy a ház eltérjen az eredeti szövegtől,
mert ezzel csak a saját komolyságát veszé-
lyeztetné.

Ajánlja tehát a bizottság jelentéseinek el-
fogadását. (Éljenzés a jobboldalon.)

Batthyányi Tivadar gróftól hívja föl ezután
a jegyző szólásra, de a gróf nincs jelen.

Polónyi Géza: A törvényjavaslatnak 1—6
szakaszait, melyek a vallásszabadság magasz-
tos elvét fejezik ki, annyira becseseknek tartja,
hogy ő azokat elfogadja akár a felekezetenkü-
liség megengedésével, akár anélkül is.

Mert az 1848. 20. tezik még most sincs
teljesen végrehajtva; dacára, hogy a törvény-
ben deklarálva van a bevett vallásfelekezetek
egyenjogúsága, az egyenjogúság még most is
csak üres szólam.

A törvényjavaslatban az van mondva, hogy

a hazának minden polgára vallhat bármely hi-
tet, ha az az erkölcsiségbe, az ország törvé-
nyeibe nem ütközik. Kérdi, miféle liberálizmus
az, hogy ami jogot a törvény megad a leg-
utolsó páriának is, azt a jogot nem adja meg
Magyarország királyának s a trónörökösnek,
akiknek törvény szerint az egyedül üdvözítő
róm. kath. egyház hitét, tanítását kell követ-
niök. Ez nem liberálizmus! Mint említette, a
törvényjavaslatnak nem ellenzője; de a tör-
vényjavaslatnak számtalan hibája van. Legfőbb
hibája, hogy annyiféle komplikált felekezet
alakulását teszi lehetővé, melyek csak még
nagyobb zavart fognak előidézni s melyek ne-
gációi lesznek a törvényjavaslat elvének: a
vallás egyenlőségnek.

A kormány az esetben, ha egy új feleke-
zet alakul, a kormány e felekezet dogmáinak
megvizsgálására magát tartja illetékesnek; ő
azonban nem a kormányt, hanem a törvény-
hozást tartaná illetékesnek annak megvizsgálá-
sára, vajjon a bemutatott dogmák nincsenek-e
ellentétben az állam törvényeivel?

Hosszasabban foglalkozva a felekezetenkü-
liség kérdésével, nem helyesli, hogy egyházi
adóval sújtassanak azok, akik valamely feleke-
zetből kilépnek. Különben a törvényt is ki lehet
játszani. Például, ha valaki a református vagy
az unitárius egyházhoz tartozik s megunta an-
nak terheit, egyszerűen áttér a katolikus val-
lásra, itt nem kell adót fizetni, innen pedig át-
csap a felekezetenküliségbe.

A kormánynak e törvényjavaslatnál köve-
tett politikája és taktikája egy nagy chaos,
melyből nagyon is bajos a kibontakozás. Ért-
hetetlen és inkonzekvens dolog, hogy amidőn
az állam jogot ad minden nagykoru embernek,
hogy azt a vallást kövesse, amelyet jónak tart
s legyen akár felekezetenküli is, ugyanakkor a
felekezetenküli állam disponálni akar gyerme-
keinek vallása felett.

A kormány a főrendiházban beleegyezett a
módosításba, itt pedig az eredeti szöveghez ra-
gaskodik. Miféle játék ez, hova fog ez ve-
zetni?

A kultuszminiszter nagy előszeretettel fej-
tegette azt, hogy a törvényhozás megbízásából
vagy felhatalmazásából kiadott kormányrende-
leteknek a törvényt egyenlő ereje s hatá-
lya van s azok csak törvényhozásilag változ-
thatók meg. Tiltakozik e felfogás ellen s til-
takozik az ellen, hogy az országot rendeletekkel
kormányozzák.

A felekezetenküliség nem érdemli meg,
hogy azért veszélyeztessék az egész törvény-
javaslatot s kitegyék annak, hogy azt a főren-
diház ismét visszavesse. Mentsék meg legalább
azon nagybecsű elveket, melyek a törvényja-
vaslat egyéb részeiben vannak letéve. Az adott
helyzetben ő tehát hozzájárul a főrendiház mó-
dosításához s ha az élet megkívánná, lesz al-
kalma a törvényhozásnak a felekezetenküli-
ségről egy külön törvényjavaslatban intézkedni.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

NAPTÁR.

— Április 27. —

Szombat. Róm. kath. Zita sz. Prot. Zita. Görög
kel. ápr. 15. Kreszcencz. Izr. Ijar 3. S. Thaszia M.
Nap két 4 óra 37 p., nyug. 6 óra 46 percz. Hold
kelte 6 óra 19 p. nyug. 10 óra 17 p.

Ápril 28. A nagyváradi szőlőbirtokosok közgyűlése.

" 28. A polgári kör közgyűlése.

" 28. A szepitési egylet közgyűlése.

" 29. A nagyváradi kereskedelmi kóroda-egylet évi
közgyűlése.

Május 1. A szini-idény megnyitása.

" 3. Lövész egylet választmányi ülése.

" 5. Lövész egylet közgyűlése d. e. 10 órakor a
Városháza tanácstermében.

Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye
Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üz-
letekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-Já-
nos-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Az elmebetegek összeírása.

— Miniszteri passzió. —

A belügyminiszter azon okból, hogy az 1890-iki népszámláláskor az elmebetegek száma hazánkban kisebbnek lett kimutatva, mint az 1880-iki népszámlálás alkalmával; a tapasztalat pedig azt mutatja, hogy az elmebetegek száma sajnos mértékben növekedőben van s így az 1890-iki népszámlálás ide vonatkozó adataihoz kétség fér: az ország elmebetegeinek az 1895. év folyamán leendő összeírását határozta el, mert az ily betegek ügyeit intéző állami igazgatásnak megbízható adatokkal kell bírnia.

Az elmebetegek összeírása a tiszti orvosok útján a főorvos feladatát fogja képezni. A miniszter kiemeli rendeletében, hogy a mennyiben az európai statisztika adatai szerint, mondhatni minden 300 egyénre jut egy elmebeteg, vagy cretin, alig lesz nagyobb község, a melyben ilyen feltalálható nem volna.

Epen ezért elvárja az orvosok ügybuzgóságától, hogy nem fogják a sok helyütt kevésbé művelt községek előjárók egyszerű tagadó kijelentésével beérni, hanem igyekezni fognak e tekintetben a község lakosaitól is felvilágosítást nyerni. — (Talán ezek műveltebbek mint előjárók?) Szóval az orvosok boldogot keritsenek, nehogy az 1890-évi statisztikai adatok valóknak bizonyuljanak.

Csak az a kérdés, lesz-e valami haszna az újabb adatgyűjtésnek?

Hiszen az elmebetegeket oly nehezen veszik fel a kórházakba s ha csak nem közveszélyes, otthoni ápolásra utalják.

Ha ez utóbbi bajon akar állami intézmények létesítése által segíteni a miniszter, hasznát veheti az adatgyűjtésnek, üdvös intézkedéseket tehet: használhat az emberiségnek; de ha nem segít az állapoton, akkor kíváncsiságának kielégítése csak hasztalan dolgot ró a különben is nagyon igénybe vett hatósági orvosokra.

* **Esztergom és a herezegprimás.** A városi képviselő-testület Esztergomban igen látogatott ülést tartott, a melyen Helez polgármester bejelentette, hogy Vaszary primás az újonnan építendő közkórházra 50.000 koronát adományozott. A közgyűlés az egyházfejedelem adományát nagy lelkesedéssel fogadta és elhatározta, hogy fölratban köszöni meg. Pór Antal kanonok, Esztergom volt plébánosa ugyancsak a közkórházra 2000 koronát ajánlott föl, a miért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

* **Egy örült, a ki a testvérét agyon akarta taposni.** Fodor János nagyváradai napszámos két évvel ez előtt elvesztette legdrágább kincsét; az esztét. Beszállították a szerencsétlen embert a Bihar megyei közkórházba, a hol azóta folyton gyógykezelték. A testvére Tódor gyakran meglátogatta és mindig kérdezgette az orvos urakat, mikor gyógyul már ki a testvére. Mindig lesújtó választ kapott, csak mintegy négy héttel ezelőtt biztatták, hogy jobbra fordult a János bétegsége. Elment a jó testvér haza és alig várta a napot, hogy az orvos engedélyével mint gyógyult embert haza vigye a lakására a bátyát. Tegnap újra bement a kórházba és nem tudott hova lenni örömben, mikor azt mondták neki, hogy Tódor János meggyógyult és vele haza is mehet. Elinultak a felső vashidon hazafelé. A hid lábánál azonban baj történt. *Az örült ember háromszor úgy arcul ütötte a testvérét, hogy leszédült. Ezután rárohant és taposni kezdte.* Ha a közelben levő rendőr segítségére nem sietett volna, agyontaposta volna az öcsét. A Nagy dulakodás után megfékeztek a dühös elmebeteget és felkísérték a rendőrségre. Azaz de hogy kísérték. A rendőrnek kellett előlmenni és ő lépkedett nagy garral utána. Mikor a zárkához ért, ismét ütni, verni kezdte a közelében állókat és így kényszer zubbonyt kapott. A beteg embert aztán visszazárolták a közkórházba egy bérkoesin. Anélkül, hogy az intézet vezetősége ellen a legkisebb támadást akarnók az esetből kifolyólag intézni, nem zárkozhatunk el annak kijelentésétől, hogy nagy könnyelmű-

ségre mutat egy ilyen veszélyes beteg embert az utcára bocsátani minden fedezet nélkül és azt hisszük, hogy a közbiztonságot veszélyeztető örült emberek odaválók, a honnan Fodor Jánost kibocsátották.

* **Királyi hadgyakorlatok Erdélyben.** Báró Beck tábornagy, a közös hadsereg vezérkari főnöke, mint a Neue Freie Presse értesül, a múlt hét végén beutazta Bánly-Hunyad vidékét, hogy az ott tartandó őszi hadgyakorlatok tekintetében jelentést tegyen a királynak. A hadgyakorlatok fővezérségét maga a király veszi át és részt vesz benne a hetedik (temesvári) és tizenkettedik (brassói) hadtest. A vezérkari főnököt tanulmányútjában Galgóczy és Forinyák altábornagyok kísérték.

* **A vámszedés és a városi főszámvevő.** Tudvalevő, hogy a vámszedési jogot minden tíz évben kérni kell a minisztertől. A tíz esztendő december 31-én lejár, ebből az alkalomból Ragány János, városi főszámvevő memorandumot intézett a városi tanácshoz, melyben életre való javaslatokat tesz a tarifák módosítása tárgyában. A memorandumot — a mennyiben nagy közérdeket ölel fel — közelebb egész terjedelmében közölni fogjuk.

* **Tasso-ünnep Rómában.** Római telegram szerint Torquato Tasso halálának 300-ik évfordulója alkalmából, melyről már irtunk, Vanutelli kardinális a Szent Onofro-templomban, a hol Tasso sirja van, misét celebrált, a melyen az Akademia degli arcadi és a katolikus társaságok küldöttségei is jelen voltak, pompás koszorukat helyezvén a sirra. A mise után a közönség átment a templom mellett levő hajdani klastromba, a hol abban a szobában, a melyben a nagy költő meghalt — megnyitották a kiállítást, melyet a Tassótól származó kéziratokból és más tárgyakból rendeztek. A szertartáson jelen voltak Umberto király, a királyné, a miniszterek és a hatóságok képviselői. Az uralkodópárt lelkesült ovációban részesítették. — Majd Bacceli miniszter jelenlétében az egyetemi hallgatók közt kiosztották a pályadíjakat, melyet a Torquato Tassóról irt legjobb irodalmi műre tüztek ki.

* **Nagyvárad katonai hírek.** A nagyváradai tiszti kaszinó május elsején helyiséget esztrél. Mint értesülünk a Nagypiac téren építeni fognak megfelelő termeket és addig az étkező a »Zöldfa« szalldóban lesz. — Nagygyakorlatot tartottak tegnapelőtt katonáink, melyen Pokorny altábornagy és Fuchs Mór vezérőrnagy is részt vett. — Allersdorfer Julián es. és kir. tábori segédlelkész a napokban Álmosdon a huszárok husvéti gyóntatását végezte és csak mult szerdán tért vissza Nagyváradra. — Reichold tüzérezredes az általunk már említett tavaszi szemle felett legnagyobb megelégedését fejezte ki és tovább utazott Nagyváradról.

* **Hat község romokban.** A mosorini gátszakadás eddig hat virágzó község pusztulását vonta maga után. A szél elmúltával és az árvíz szállásával megindult a közlekedés is egyikmásk vonalon s át lehet tekinteni a katasztrófa mértékekre terjedő színhelyét. Mosorin volt az első község, amelyet a Tisza árja elöntött. A lakosok a titeli fensikra menekültek s onnan nézték végig romlásukat. Itt 120 ház omlott össze. Elöntötte ezután az áradat Kutoz községet. Egy-két ház teteje látszik itt még a vízből a többi összedűlt. Minden szarvasmarha ott pusztult. A katasztrófát fokozta a borzasztó vihar, mely Titelen, Perlaszon s a szomszédos községekben kéményeket, háztetőket döntött le, a hajózást megakasztotta s a vizen való közlekedést és a mentési munkálatokat teljesen lehetetlenné tette. A szél után következett a vesszőfalvi töltés szakadása. A vesszőfalvi nép Perlaszra menekült, mert a Titelbe vezető hid eluszott. A vesszőfalvi menekülők egy részét az uton érte a katasztrófa s több emberélet pusztult el, melyeknek számát azonban, ez időszert, még nem tudni biztosan. Az ár oly hirtelen jött, hogy a gátszakadást követő két óra alatt az egész község két méteres

vízben állt. A menekülők nagy része a töltésekre szorult, ahonnan éjjel-nappal emberek jajveszékése, gyermekek sírása hallatszott. Vilován, ahol a töltést tudvalevőleg átvágták, körülbelül 90 ház dült be. A lakosság állandóan a hegyen tanyázik, a szabad ég alatt. Az átvágot töltésen keresztül Lok községbe nyomult a víz, azután Gardinoveze község és Titel város alsó részének elöntése következett. Összesen 9 község állt víz alatt s azok közül 6 már is romokban hever. Az eddig számba vett kárt 9-10 millió frtra becsülik. Legtöbbet Rezsőfalva szenvedett. E község az átáttényesztés, földmivelés és általában a gazdasági kultúra magas fokán állt. Pusztulását okvetlen megéri Titel város piacza is, ahová Rezsőfalváról évenként 1200 hektoliter tejet, 800 kilogramm vajot, 33,000 tojást s 900—1000 szárnyast vittek. Ezren meg ezren maradtak a hat községben hajléktalanul, koldus-szegényen és a nyomor mindenütt irtóztató.

* **Közigazgatási bizottsági ülés.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága f. évi május hó 6-án (hétfőn) tartja rendes havi ülését a vármegyeház kistermében. Az ülésen dr. Beöthy László főispán fog elnökölni.

* **Baross Gábor új sirja.** Néhai Baross Gábor miniszter exhumálására vonatkozólag illetékes helyről azt a helyreigazítást küldik, hogy a boldogult minisztert annak idején az illavai plébánia-templom alatt levő nyilvános — és nem családi — most már használatban nem levő sírboltba temették el egyházhatósági engedéllyel. A klobusicki községi temetőben lévő mauzóleum pedig szintén nem családi sírbolt, hanem Baross Gábor kereskedelemügyi magyar királyi miniszternek a nemzet kegyeletéből emeltetett.

* **A cserebogarak milliói.** A májusi gonosz vendégek már javában működnek. Garázdálkodnak a gyümölcsökben, hogy alaposan tönkretegyék a termést. Rendkívül sok cserebogár van az idén és azért még sem irtják mindenütt a szőlőskerti gazdák. A nagy közönség évenként ilteti a facsemetékét, de hiába. A fejlődésben levő gyümölcsfa egy szép nyári napon elhervad. Megnyugszunk benne; megverte a ragya. De hogy mi a ragya? Azzal nem igen törődnek az emberek. Az avatottabbak jól ismerik a cserebogár álcáját a pajort, vagy fehér férget, mely három évig garázdálkodik és tönkre teszi iltetvényeinket. — Az új mezőrendőri törvény szigoruan bünteti azokat, akik a cserebogarak irtását elmulasztja. Jó lesz ezt tudni és megszívlelni. Az irtást legegyszerűbben úgy lehet végezni, ha megrázzuk a meglepett fákat és az aláhullt cserebogarakat összezuzzuk. Az irtást legjobb reggel 6 óráig végezni, mert ekkor még tele vannak a fák a gyümölcs elleneségeivel. Emlékszünk, hogy hajdanában, mikor még nem volt az új mezőrendőrségi törvény, a nagyváradai kapitányi hivatal úgy buzdította a lakosságot a cserebogarak irtására, hogy literjéért egy krajczárt fizetett.

* **Egy gróf pappá szentelése.** Szép ünnepély színhelye volt a napokban Nagy-Lán gona gróf Zichy-család házi kápolnája. Gróf Zichy Gyula papnövéndéket szentelte föl subdiaconussá Steiner Fülöp püspök. A felszentelésen jelen voltak a nagy-lángi grófi családon kívül az ujfalusi Zichyek, gróf Zichy Nándor családjából ifj. gróf Zichy Nándor és ifj. Zichy Livia grófnő, továbbá Zichy Gézának leányai: Ilma és Mária grófnők.

* **Jókai — orosz író.** A New-Yorkban megjelenő Morning Advertiser egyik számában azt írja, hogy közreadja Jókai Mórnak, a világhírű orosz írónak egyik kiváló novelláját. Hogy miképen lett Jókai orosz regényíróvá, azt nem tudjuk, de annyi bizonyos, hogy Morning Advertiser fordítja nem az eredetiktől fordította az elbeszélést.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett temették el tegnap délután özv. Sztrill Jánosné urnőt Kalvária-utcai lakásáról. A temetési szertartást Dencs János esperes-plébános végezte segédlettel. A Bihar megyei és nagyváradai nőgyógyászati társaságok részéről is jelen voltak a végtesztesség megadására, a mennyiben a jólelkű urnő a jótékony egyet-

nek alapítótagja volt. A nagyszámu rokonságon kívül előkelő közönség kísérte ki a megboldogultat az olaszii római katolikus temetőbe, a hol hamvait átadták az anyaföldnek. Nyugodjék békében. A díszes temetést Weiszlovits A. és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Lengyelek Amerikában.** Ribakovszky lengyel arisztokrata összeköttetésbe lépett a New-Yorban megjelenő lengyel újság szerkesztőjével s a két lengyel most vállaltva dolgozik a lengyeleknek Amerikába való telepítésén. Ribakovszky gróf, ki jelenleg Washingtonban tartózkodik, kormányföldet eszközölt ki a kitelepítendőek számára. Minthogy Lengyelországban sokan vannak munka nélkül, valószínű, hogy rövid idő múlva megkezdődik a kivándorlás.

* **Kuruzslás a nagyváradi szőlőhegyen.** »Egy orvos« aláírással névtelen leveleket kaptunk tegnap, melyben arról panaszkodik az orvos ur, hogy a nagyváradi hegyen tartózkodik egy uri ember, aki a kuruzslás mesterségét űzi. Intelligens emberek is felkeresik. Bármikor szabadon fogad, vizsgálja a betegeket és rendel is nekik. Helyesebben orvosságot készít a számukra és ellátja őket a kellő használati utasítással. És erről a helytelen dologról tudomása lenne a nagyváradi hatóságnak. Nem tagadja, hogy a mai rossz viszonyok között a konkurrenzia is késztette a levél beküldésére, mert Nagyváradon a kuruzslók nélkül is elég küzdelme van sok orvosnak, hogy magának a tisztességes megélhetést biztosítsa. Az anonim orvos-e vagy nem, nem tudjuk, de minden esetben jó lesz utána nézni a dolognak. Nem azért, mert ez a közegészségügy rovására történik, és törvénybe ütköző dolog.

* **Tanárok a fegyvergyakorlaton.** A nagyváradi tanfelügyelőséget értesítette a honvédelmi miniszter, hogy a tanári és tanítói állást elfoglaló, valamint a még tanulmányokat folytató tártalékos tisztek és tiszthelyettesek az iskolai szünidők alatt fognak katonai fegyvergyakorlatra behivatni, ha ez iránt folyamodnak és tanári vagy tanítói minőségüket az iskolai eljárás által igazoltatják.

* **Megint miniszteri reklám.** A belügyminiszter tegnap érkezett leiratával Németh Péter curiai bíró tulajdonát képező és szerkesztésében megjelenő »Büntetőjog Tára« című szaklapot a törvényhatóság figyelmébe ajánlja. E lap tudományos iránya s kitűnő szerkesztése folytán a szakemberek figyelmére csakugyan érdemes, de furcsán jön ki, hogy a miniszter tegnapelőtt a »Látogatók Lapját«, azelőtt »Magyarország városai és megyéi« című lapot ajánlja a törv. hatóságok támogatásába és valószínű, hogy erre a támogatásra legközelebb újból vissza fog térni a miniszter. Egyszer meglephetne már minket a miniszter az ő támogatásával.

* **Halálozás.** Jakab Imréné, szül. Bónis Zsuzsanna folyó év április 25-én délután 5 órakor élete 73-ik, boldog házassága 35-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult temetése f. hó 28-án d. u. 3 órakor megy végbe saját lakásáról az ev. ref. vallás szertartása szerint Bihar-Püspökiben.

* **Egy inggomb ölte meg.** Csodálatos véletlen ölte meg Szegeden Pálffy Balázst, a Pálffy-testvérek paprikagyár és vasöntőde-céggel beltagját. Az erős, egészséges ember életét egy kis vasdarabocska, egy eltört inggomb vette el. Három hó előtt ugyanis lefekvés közben, mikor az inggallérját szétkapcsolta, inggombja elpatlant s darabjai a szőnyegre hulltak. Pálffy ügyet sem vetett a dologra s meztelen lábával az inggomb egyik darabjára rátaposott. A gomb kis sebcskét ejtett a sarkán, mely negyednapra

fájni kezdett. Később kiderült, hogy a rozsdás inggomb vérmérgezést okozott, mely gyorsan terjedt a testben. Három teljes hónapig szenvedett Pálffy iszonyu kínok között, míg végre tegnap meghalt.

* **A kath. szellem ébredése.** A belügyminiszter a napokban hagyta jóvá a Polgárközségi és Komárvárosi kath. körök alapszabályait.

* **Az új posta-épület.** Az újvárosi posta-és távirtda hivatal elhelyezésére szolgáló, a Fekete Sas épületében levő helyiségek bérletét a posta-és távirtdaigazgatóság folyó évi november 1-jére felmondta s annak idején leendő átvétele iránt kér intézkedést a tulajdonos városától. Felkérte továbbá arra is a hatóságot, miszerint az igazgatóság elhelyezésére a Barstehfőle házban bérelt lakrészeket ugyancsak nov. 1-jére mondja fel a háztulajdonosnak. Tehát november 1-jére az igazgatóság beköltözik az új postaépületbe.

* **A rákfene.** A német khirurgusok ez idő szerint Berlinben üléselő 24-ik kongresszusa behatóan foglalkozott a rákfene indító okaival és keletkezésével és arra a meggyőződésre jutott, hogy a rákot nem bacziillus okozza. Hogy mi a csirája, azt máig nem sikerült még megállapítani, de hogy mi segíti elő a rákfene jelentkezését, arra nézve a kutatók a következőkkel számolnak be: A rák majdnem csak az aggkor baja, mert csak öregebb embereken tör ki, még pedig a test különféle pontján. Az ajkon és nyelven jelentkező rákot rendszeren egy romlott fog éles hegyű szálkája okozza, nem ritkán azonban a dohányzás és az alkoholizálás is hozzájárul a baj kitöréséhez. A torokrák is ezen szülő okokra vezethető vissza. Bizonyítja ezt ama körülmény, hogy az említett testrészekben csak a férfiaknál és dohányzó nőknél kezd a rákfene rombolni. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a »Deutsche Medicinische Wochenschrift« legújabb számában Emerich és Scholl tanárok hosszabb cikkben közlik, hogy néhány rák- és vörhenybeteg, akit ezeknek a betegségeknek szérumaival beoltottak, pár hét múlva jobban lett. A szérum éppen úgy, mint a diftéria vérsavója, csak akkor használ, ha a betegség nincsen nagyon előrehaladott stádiumban.

* **A népköltő gyógydíja.** A szatmárnémetii közközház igazgatósága átiratot küldött a biharmegyei alispánhoz, melyben tudatja, hogy náluk jóval ezelőtt egy egyén vétezt fel, ki nevét Honfi Keresztési Pálnak; állását népköltőnek és illetőségi helyét pedig Püspöki-községet nevezte meg. Miután a nálunk jól ismert »népköltőnek« semmi néven nevezendő vagyona nincs, kéri az alispánt, hogy Honfi Keresztési Pál püspökii illetőségét ismertesse el s a felmerült gyógydíjat fizesse ki.

* **Dandár-gyakorlatok Pécsen.** A Pécsre tervezett nagyszabású hadtestgyakorlatok helyett, — mint a Pécs Napló értesül — ez év augusztus havában dandárgyakorlatok fognak tartatni, melyeken a zombori 23-ik, a pécsi 52-ik és a Pécsen állomásozó 44-ik gyalogezred, valamint a Tolnáni állomásozó dicső ezred fognak részt venni. A lovas ezred a sártortáborban lesz elszállásolva. A honvéd csapatok gyakorlatait illetőleg még nem történt megállapodás, de valószínű, hogy a pécsi honvéd gyalogezred a Nagy-Kanizsa környékén megtartandó honvéd dandárgyakorlatokon vesz részt.

* **Byciklisták a fegyvergyakorlaton.** A 37. számú hadkiegészítési ker. parancsnokság megkereste a városi katonai osztagot, hogy azokat a helyben tartózkodó tartalékosokat, akik a kerékpározásban jártasak, szólítsa fel nem volnának-e hajlandók az őszi fegyvergyakorlatra saját byciklijókkal bevonulni s mint

byciklisták tenni szolgálatot? Minden jelentkező a géphasználatáért 20 frt jutalomban részesül. A jelentkezők nevei május 20-ig lesz közlendő. — Szenvedélyes kerékpározóknak kellemes gyakorlatra lehet kilátásuk.

* **Szerencsétlenül járt hadnagy.** Kecskemétről írják: A 38-ik gyalogezred egyik fiatal tisztje, Enser hadnagy a kerékpározásban gyakorolta magát, hogy a nyári hadgyakorlatokon hasznát vegye. A minap, hogy újra kirándult biciklijén, zubbonya zsebében a revolver elsült, s a golyó balkarját, amelylyel a kormány rudját tartotta, keresztül lőtte. A súlyosan sebesült tisztet a budapesti katonai kórházba vitték.

* **APRÓ HIREK. Simor János emléksobra.** Strobl Alajos tanár szobrászati műtermében most faragják karrarai márványba a volt esztergomi hercegprimás emléksobrát. A szobor álló alakban, bibornoki díszben tünteti föl a kardinálist, azzal a kézmozdulattal, a mint művét az Istennek ajánlja. — **Holttest az iszapban.** Öcsödről írják, hogy ott a Körös iszapjában emberi hullára akadtak megejtett vizsgálat konstátálta, hogy Jordán Ferencz öcsödi polgár veszett oda, aki hihetőleg baleset áldozata. — **Kamarák kongresszusa.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara kebelében azt az eszmét pendíteték meg, hogy a milleniumra a kereskedelmet és ipart érdeklő fontosabb nemzetgazdasági kérdések megvitatása céljából kongresszusra hívják egybe Budapestre az összes kamarákat. — **Egy gróf jezsuita halála.** Az angolországi Dilton-Hall jezsuita-kolostorban a napokban elhunyt gróf Waldburg-Welfegg-Waldsee Frigyes jezsuita páter, életének 33. évében. Fia volt Waldburg württembergi hercegnek, annak idején nagy feltűnést keltett, midőn Frigyes gróf első szülöttségi jogáról és hercegségéről, testvére, Miksa gróf javára lemondott és jezsuita kolostorba lépett.

DIVAT. Női felöltő minden magyar hölgy eszménye: szép női felöltő legújantóbban csakis a legjobb hírnévvel bíró **Neumann I. Mihály** Nagyvárad-Olaszi, Lévy-palota Biharvármegye kizárólag legnagyobb kész női felöltők áruházában szerezhető be. **Szolid alapra fektetve,** gyári szabott árak minden darabon láthatók, árengedmény nem létezik, a túlfizetés ki van zárva.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskőh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Ermihályfalváról 8-15, 9-22.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

I R O D A L O M.

Előfizetési felhívás.

Az az általános tetszés, melyben a Szenvedések iskolája» című elbeszélésem a gyulai Kaszinó 1894. december 19-én rendezett felolvasási estélyen részesült s az a jóakaratu, buzditó bírálat, mely a »Békés« hasábjain róla megjelent, indítottak arra, hogy csendes munkálkodásom szerény termékeit egy önálló kötetbe összegyűjtve »Töviskoszorú« cím alatt kiadjam.

A munka körülbelül 10—12 iv terjedelmű lesz. Egy fűzött példány előfizetési ára 1 o. é. frt, finomabb papíron 2 o. é. frt.

Felkérem a tisztelt ivtartókat az előfizetési ivateket a gyűjtött példányok árával együtt 1895. június 1-ig bezárólag címemre küldeni.

Fekete-Erdő, üveggyár, Biharvármegye, 1895. április 22-én.

Mándoky Sándor,
r. k. s. lelkész.

— „Rövid halotti beszédek.“ Idegen kutatók nyomán írta és kiadja két áldozópap Szatmáron.

A katolikus lelképásztorokat is igen gyakran szokták felkérni, hogy az elhunytak koporsója vagy sirja fölött az érdekelt gyászolókhöz vigasztaló szavakat intézzenek. E célra hasznos szolgálatot tesz a fentemlített s tudtunkkal a magyar kath. irodalomban egyedül álló kiadvány, mely hit és erkölcsi igazságokon alapuló 42 rövid halotti szent beszédet tartalmaz. A 9 ivre terjedő csinos kiállítású munkának ára füzve 1 frt (etiam e. 3 sacra) bérmentve. Kapható a »Pázmány-sajtó« címén, Szatmáron.

REGENY-CSARNOK.

Az apai vér.

Regény.

Írta: **Edhor J.**

(21)

Fordította: **Veress Zsigmond.**

(Folytatás.)

— Egy lépést se, máskülönben halálfia! — kiáltá a báró s hidegvérűen fegyverét a rabló mellének tartá.

De abban a perczen a báró, mint egy felingerelt oroszán félelmetesen ordított fel. Egy nagyon éles tőr csillogott az üldözött kezében; rettenetes erővel dobá magát a fiatal báróra.

Lövés dörgé át az erdő fáit ezerszeres viszhanggal.

— Meg van löve, meg van löve! — kiabálták a törvényemberei, a kik ezalatt lihegve s izzadságtól átázva a küzdőterre értek.

A mint a lövés füstje lassanként eloszlott, borzasztó látvány tárult elő!

Nordenlicht báró a belső felindulástól sáppadtan egy fatörzshöz támaszkodott. Kezében tartá a még füstölgő löfegyvert, mialatt bal vállából erősen omlott a vér. Az üldözött pedig átlőtt mellet a földön fekvék s a zöld gyep körülte vérvörösrre volt festve. Szemei ki voltak dagadva, arca igen gyorsan elváltozott, s a halál sáppadságát vette föl.

— Meg van halva? — kérdezők az elősiető rendőrök a tanárt, ki a lelőtt alak előtt térdelt s annak mellét vizsgálta, mely göresösen lihegett.

— Halálosan van találva, de a mint veszem észre még él. Mindenesetre azonban alaposan kellene először megvizsgálnom, de ehhez e pillanathban nincsenek alkalmas műszereim. Bekötözöm ugy, ahogy lehet s aztán vigyék önök azonnal a sebesültet óvatosan a legközelebbi házba.

A férfiak ágakból saroglya készítéshez fogtak, melyen a rablót elszállítsák. S aztán elcsöndesedett a kis csoport.

— Elvihejtük a ficzkót? kérdé az egyik rendőr a tanárt, ki épen akkor végezte el a seb bekötözését, miben neki a két rendőr segédkezett. — És hogy kell vinni? — kérdezősködtek tovább Felixhez intézve szavait, a kiből hamar felismerte az orvost.

— Nagyon ügyeljenek s kerüljenek minden fölösleges és ügyetlen mozdulatot — válaszolá ez.

— Mi nem fogunk ártani neki s az emberiségnek még kevésbé, ha a hírhedt olasznak egy kissé segítségére leszünk, hogy minél előbb jusson a tulvilágra — jegyzé meg a rendőr nyersen. Észre véve a tanár rosszaló tekintetét, engesztelésül így folytató: — Ön nem ismeri ezen ember veszélyes voltát; ő még a gyilkolástól sem retten vissza. A tavaly, midőn társaim őt a börtönbe akarták vinni, miután azok közül egyet leszurt, megszökött. Most egyszer s mindenkorra be lesz zárva. Csak az a megfoghatatlan, hogy hova rejtette ő el a tőrt. Önt is megszurta nemde hadnagy ur? Az ön segítsége nélkül a ravasz kópé ismét megugrott volna.

Nordenlicht báró csak fejével bólintott.

— Nem veszélyes a seb, — mondá midőn Halden tanár feléje közeledett.

— Ön is meg van sebesítve tanár ur, a keze vérzik.

— Az alatt történhetett, mialatt a tőrt kezéből kiakartam csavarni.

— Én a tőrt kezében észrevettem, s nem is lőttem volna, daczára a rendőrök ismételt felszólításának, ha nem láttam volna, hogy rám ezélez. Az csak nem szembetűnő volt, hogy önt egyszer kikerülte s csak engem tartott szemmel.

— Azt jól látta, hogy önnek fegyvere van s azért fordult leginkább ön ellen.

— Nem tanár ur, önt félreismerhetlenül kímélte, mert nem is nézett önre. Midőn észrevette hogy üldözői sarkában vannak és hogy a menekülés lehetetlen, egyszer rám rontott és önt iszonyu erővel félrelökte. A tőr hegye csak alig ért engem, mert ön a döfés erejét fölfogta s én akkor lőttem. — A báró megrázkódott. — Nem megyünk a kastélyba tanár ur? — kérdé bámulva a báró, midőn látta, hogy Halden azon utra tér, melyet a saroglya vivő emberek követtek.

— Látni akarom, ha nem segíthetek-e rajta. A golyót el kell távolítanom.

— Hagyja azt az embert veszni. Hisz hallá mily közveszélyes gyilkos.

— De ő is ember báró ur és segítségünkre igényt tarthat . . .

A viszontlátásra báró ur!

A sulyosan megsebesített rablót, a legközelebbi pórlakásba, mely a virágzó környéken, az erdőhöz közel emelkedék, befogadták és ott sebet, miután a golyót sok keresés után megtalálta, szabályszerűen kötözte be Halden tanár, ki a falusi orvos segítségével a műtétet bevégezte, anélkül, hogy a fogoly eszméltre tért volna. A golyó a nemesebb részeket érintette, a felgyógyulás teljesen ki volt zárva. Mindennek daczára Felix a legondosabb felügyeletet rendelte el és megtiltott minden felizgatást és zavarást azon esetre, ha magához térne. Ekközben az est beköszöntött, s Felix a falusi orvostól kisérve tért vissza a kastélyba. Miután hivatása, melyet a jeles orvos sohasem tagad meg, távozni engedte, rövid gondolkodás után, a sötét árnyas parkba lépett, hogy az átélt eseményeket még egyszer lelkében felidézze s izgatott idegeit a hűvös levegőben megnyugtassa. Gondteltlen haladt egy magános félreeső uton, mely őt kevés idő múlva egy kis esendes térre vezette, hol lombos tölgyektől csaknem egészen elfedve pad kínálkozott a megnyugvásra.

Felix a padra bocsátkozott s fejét a közelben lévő hatalmas tölgyfa törzséhez támasztotta, a melynek levelei az esti szellővel esendesen játszadoztak. Alig egy néhány perczig időzött itt, midőn jól ismert hang üt meg fülét. Az kellemetlenül hatott rá s azért felemelkedet, hogy távozzék, midőn a most beszélőnek hangjáról észrevette, hogy a sétálók a kastélyba visszavezető uton haladnak. Sőt aligha észreveszik, ha esendesen marad. De mégis minden áron távozni akart, mert érezte az egyedüllét szükségét.

— Én tehát jól láttam, Ella, te szereted a tanárt? — A ki beszélt Gisbert báró volt.

— Mindenesetre kedves Gisbert; nincs mért hogy titkoljam. A te éles látásod nagyon természetes. Halden szép s hogy még többet mondjak nagynevű férfi és én az ilyent szeretem.

— Tehát híresnek kell lenni annak, ki előttd kedves akar lenni? — kérdé Nordenlicht keserűen.

— Gisbert ne légy nyugtalan! Tudod, hogy én téged örökölt eziméd s hírnévtelen neved daczára is nagyon szeretlek.

— De még sem szeretsz ugy mint Haldent?

— Nem! — Ella könnyedén nevetett. — Tudom bizonyosan, hogy te engem mindezek daczára azután is szeretni fogsz s ép azért e felől nyugodt vagyok. De Haldennél nem ugy van. Ő engem vagy mondhatlanul szeret vagy . . . gyűlöl!

— Mire való e játék Ella? Nekem jogom van kezedhez és én nem fogom soha túrni . . .

— Mily féltékeny vagy!

— Nem tudom megengedni, hogy ő utánad rajongjon.

— Nem, Gisbert, a rajongásig még sok idő van. De én esküszöm neked, hogy azon a napon, melyen Felix szerelmét bevallja a legboldogabb asszony leszék a földön!

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Szünet után

Batthyányi Tivadar gróf a választások tisztaságáról beszél, melyet megóvni elmulasztott a kormány, mely csak itt a házban él a szabadsági egyenlőség nagy jelszavaival, a kerületben pedig elfeledkezik azokról. A valódi liberalizmus megkövetelné, hogy egyforma mértékkel mérjenek mindenkinek és ne kobozzák el senkinek a jogait. A kormány e helyett folyton szítja az országban a békéltelenséget és az izgatottságot és erőszakoskodásával, makacsságával egyenlenséget támaszt a törvényhozás két háza között. Ez a szellem szólalt meg Székes-Fehérvárott a kormány egyik oszlopos tagjának beszédében, mely a felekezetieskedés legszélsőbb hangján volt tartva.

A kormány egyházpolitikájának egyik pontja a paczifikáció; de szónok nem ismer egyetlen egy lépést sem, melyet a kormány a czélnak elérésére megtett volna.

A kormánypárti sajtó hangja ádáz felekezeti gyűlöletet hirdet, nem paczifikálást. A kormány eljárása az utolsó választásoknál aligha alkalmas a bébélletésre. Paczifikáció-e az, hogy a jövőben alakulandó felekezeteknek is kiztosítani akarja a kormány az önkormányzatot, a katolikus egyháznak pedig nem?

A maga részéről elfogadta a Szapáry gróf határozati javaslatát. (Helyeslés balról.)

Tisza Kálmán a székesfehérvári csatakiáltást akarja kimagyarázni és azzal kezdi, hogy szavának félremagyarázását ő már megszokta. A következőkben újra elmondja a fehérvári beszédet, természetesen egésze más értelemben, mint azt a lapok hozták. A sajtó pártja meg is éljenezte, mikor leült.

Batthyány gr. még személyes kérdés címén szólalt fel és az után

elnök 2 óraker berekeszti az ülést.

A nyitrai választás.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.)

A hitelesen konstataált visszautasítások száma: 281. Hogy midőn alapon történtek a visszautasítások arra elég ez a néhány példa: Család községből 3 Bellánt utasítottak vissza, mert a lajstomban Belonnak voltak írva. Sollár szavazatát nem fogadták el, mert Sallárnak iktatták be; Lacza János Laizának, Dubony János-Jankó Duony János-Jankónak, Szomolányi Szomolányinak volt leírva. Menybe községből visszautasították B a r á t Fülöp Mihályt, mert egyszerűen Fülöp Mihálynak mondta magát és Zichyre szavazott; de ugyanakkor elfogadják a Janitsra szavazó Róka Fülöp Mihályt, noha ő is csak F ü l ö p Mihálynak nevezi magát. — Kétségtelen, hogy a visszautasítások előre megállapított terv szerint történtek.

Pázmándy nyilatkozata.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.)

Pázmándy a »Nemzet« távirati tudósítására (a Gajáry-féle affaire vonatkozólag) kijelenti, hogy Nyitrán Gajáryhoz egyetlen szót sem intézett, tőle passe-partout kéri nem is volt szándékában és elintézetlen lovagias ügye nincs.

Az opera szubvencziója.

Budapest, ápril 26. (Saját tud. táv.)

A »Magyarország« értesülése szerint Nopcsa báró, az opera intendánsa állását köti ahhoz a követeléséhez, hogy a milenium esztendejére **félmillió frt rendkívüli segélyre** lesz szüksége az operának.

Az utolsó nyugvó hely.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Albrecht főherceg holttestét ma délelőtt helyezték a bécsi császári kriptában arra a helyre, melyet végakarataiban magának utolsó nyugvó helyül kiszemelt: elhunyt anyjának, Hanriettenek és nejeinek, Hildegarde főhercegnőnek tetemei közé.

Udvari hírek.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Bécsből érkezett jelentés szerint őfelsége jövő hó 6-án vagy 7-én Laibachba fog utazni, a földrengés okozta károk megsemmisítésére; honnan Pólába megy a nagy hajóhad gyakorlatokra. — Erzsébet királyné ma reggel 6 órakor a »Miramare« fedélzetén Spalatóba érkezett.

Vérengrzó katona.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Brünnből jelentik, hogy a 8-ik gyalogezred Skapel nevű káplárja Hoffmann gyalogosa és Rauer egyéves önkéntesre a kaszánya udvarán szolgálati fegyveréből rálőtt. Azután maga ellen irányozta fegyverét és két lövéssel akarta magát kivégezni. Mind a hármat még élve, de súlyosan megsebesítve kórházba szállították. Az önkéntes fölgögyulása remélhető.

Nyugalomba vonult követ.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Az orosz hivatalos lap közli a belgrádi orosz követnek, Persiáninak egészségi szempontból történt nyugdíjaztatását.

Francia-orosz barátkozás.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) A francia hadsereg vezérkari főnöke, Boisdefre tábornok az orosz hadügyminiszterhez intézett levelében a francia hadsereg nevében megköszöni a meghívást az orosz nagy gyakorlatokra és örömmel igéri meg a résztvételt azokon.

A Japán kínai béke.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) A »Kölnische Zeitung« mai száma heves támadást intéz az angol lapok ellen a keletázsiai békeszerződés ügyében követett maguk tartása miatt és kijelent, hogy ez ügyben Orosz-Francia- és Németország teljes egyetértéssel járnak el és már is annyi hajójuk van a keletázsiai vizeken, hogy érdekeik megóvásához nincs szükségük Anglia közreműködésére.

Japán enged.

Budapest, április 26. (Saj. tud. táv.) A »Nowoje Wremja« közli a szentpétervári illetékes köröknek ama híret, hogy a Japánnal a békefeltételek tárgyában folytatott alkudozások kedvező fordulatot vettek.

Közgazdaság.

A fogyasztási adók nagy mérvű apadása.

A folyó évi első negyedi jövedelem a fogyasztási adóknál, különösen a tavalyi jövedelemhez arányítva, rendkívül nagy apadást

mutat fel. Így különösen a szesztermelési adónál a jövedelem három és fél millió forinttal kisebb, mint a múlt év első hónapjában, elannyira, hogy még a költségvetési előirányzatot sem éri el. De csökkent a jövedelem minden más nemű fogyasztási adóknál, valamint más adónemeknél is. E csökkenés főleg a szeszipar és a cukoripar válságos voltára s az itt beállott üzemredukcióra vezethető vissza. A szesz-, sör-, és cukoripar pangása előre várhatólag apasztotta a fogyasztási adókból befolyt összegeket s csak a pénzügyminiszterben volt annyi optimizmus, hogy a jelen évtől a fogyasztási adók emelkedését várhatta. Tudvalevőleg ép a remélt több bevétellel kívánta a kormány a közös hadügyi tételek emelkedését ellensúlyozni. Ebből is látszik, hogy fényes költségvetéseink mennyire számolnak a tényleges konjunkturákkal s mennyire alaposak azok a számítások, melyek a sokmillió többlet hozzák ki.

M. A.

Állategészségügyi rendeletek gyűjteménye.

Állategészségügyi rendőrségünk szervezése még befejezve nincsen. Most van fokozatos fejlődés alatt. Örömmel is üdvözölhető minden mozzanat, mely az állategészségügy terén felmerül s annak javítását, fejlesztését célozza. Ilyen eseménynek tekinthető annak a 284 lapra terjedő könyvnek a megjelenését is, melyet Dubravszky Róbert miniszteri titkár »Az állategészségügyi rendeletek gyűjteménye« cím alatt a napokban bocsátott közre. Ez a könyv 8 fejezetben magában foglalja mindazon törvényes intézkedéseket, rendeleteket, elvi határozatokat stb. melyek az állategészségügy terén ez idő szerint érvényben vannak. Az egymást kiegészítő rendelkezéseket szerző igen ügyesen csoportosította egy kerek egészszé, miáltal a munka használhatóságát lényegesen elősegítette.

Ez a munka valóban hézagpótló és nélkülözhetetlen kézikönyve lesz a szakköröknek s a közigazgatási hatóságoknak, a kik ezen műből nagyon könnyen nyernek utbaigazítást az iránt, hogy a gyakorlati életben előforduló legkülönbözőbb esetekben miképpen kell intézkedni, a fennálló törvényes intézkedéseket hogyan kell alkalmazni, de nagy hasznát veszik a könyvnek a gazdák, állattenyésztők, állatkereskedők s állattartók is; hiszen a ki állatot vesz vagy elad, szállít, husra értékesít, vagy a kinek állatai közt ragadós betegség merült fel stb., annak mindig nagyon jó szolgálatot fog tenni, ha maga is utána néz, hogy hogyan kell eljárnia, mit kell tennie stb. Reméljük, hogy ennek a munkának mindenesetre meglesz az a gyakorlati haszna, hogy a közigazgatási hatóságok nagyobb körültekintéssel fognak eljárni ezután állategészségügyi ügyekben; másrészt az így összegyűjtött rendeletek pontos, lelkiismeretes végrehajtása szükségessé teszi azt is, hogy állategészségügyi rendőrségünk ujjászerveztésék, magasabb nivóra emeltessék, hogy az, nehéz viszonyok közt levő mezőgazdaságunkat az eddigieknél még nagyobb mértékben támogathassa. A könyv szerzőnél (Budapest, Erzsébet-körut 16. sz.) kapható; ára 2 forint.

Sorsolás. A magyar jelzáloghitelbank 3%-os nyeresiménykötvényeinek tegnapelőtti kisorsolása alkalmával a törlesztési huzásban a 631. sorszámot huzták, melynek összes 100 nyereszszáma egyenkint 200 koronával váltható be. A nyeresiményhuzásban a főnyeresimény (100.000 korona) 381. sor. 60. sz.-ra esett. 4000 koronát nyert 2141 sor. 19 sz., 2000—2000 koronát 400 sor. 91 sz., 838 sor. 88 sz. és 1488 sor. 31 szám. 400—400 koronát 315 sor. 56 sz., 395 sor. 10 sz., 792 sor. 92 sz., 873 sor. 82 sz., 1142 sor. 67 sz., 1465 sor. 49 sz., 1587 sor. 07 sz., 1722 sor. 19 sz., 2111 sor. 74 sz., 2258 sor. 02 sz., 2399 sor. 20 sz., 2556 sor. 05 sz., 3010 sor. 75 sz., 3150 sor. 59 sz. és 3437 sor. 65 szám. Végül a 220 koronás díj a 2463 sorszámra esett, melynek összes nyereszszáma egyenkint 220 koronával beváltatik.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. április 25.

Készáru üzlet. Készbuza ma ismét 19 krral drágult és malmaink vételkedve nagy forgalmat létesített, melynek folyamában 60.000 q. hazai buza kelt el.

Idegen buzában nem volt forgalom.

Rozs irányzata változatlan, 5.80—5.95 forinton adott el.

Arpa irányzata nyugodt.

Tengeri irányzata változatlan.

Zab irányzata esendes. Elkelt: 200 q. 7 frt, 100 q. 6.93½ frt. 100 q. 6.90 készpénzfizetés ellen.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a						
	Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
F a j						
Bánsági	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	7.55	—	—
Tiszavidéki	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.35	79	7.40	7.45
»	uj	80	7.45	81	7.50	7.55
»	uj	82	7.55	7.60	—	—
Pestvidéki	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	7.55	—	—
Fejérmegyei	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	7.55	—	—
Bácskai	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.40	79	7.45	7.50
»	uj	80	7.40	81	7.55	7.60
»	uj	82	7.50	7.55	—	—
Román	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
Szerb	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
Bolgá	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—

II. Határidő üzlet. Külföldön a szilárd hangulat eltart, nálunk ellenben az ellanyhult készáruforgalom spekulánsok vételkedvét korlátozta. Ennek folytán buza, rozs és zab 4—5 krral csökkent, buza máj.—jun.-ra pedig teljes 10—12 krnyi visszaesést tüntet föl.

Tengeri a kontremine fedezése folytán 8—10 krral javult, később némileg gyengült, de szilárd jellegét délután visszanyerte, mikor is buza őszre újra 4—5 krral javult.

Felmondásra került: 1500 q. rozs, 3000 q. árpa, 5000 q. zab.

Előfordult kötések: buza tavaszra 7.27—7.35 frt, buza május—júniusra 7.20—7.28 frt, rozs tavaszra 6.—6.05 frt, tengeri máj.—jun. 6.89—6.94 frt, zab tavaszra 6.52—6.62 forint, szept. okt. 6.14—6.17 frt káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.50—10.65 forint.

Sertés-üzlet.

K ö b á n y a, április 25. Készlet: 154.292 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 44½—45 kr.; közép: 44—44½ kr.; süldő kövér: 47—48 kr.; sovány: 45—46 kr.; román: —; Szerb kövér 46—46½ kr.; könnyű 44½—45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: csendes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. április 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	123.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.35
Magyar vasúti kölesön aranyban 4½%	—	—	—	126.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2½%	—	—	—	104.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	125.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.25
Magyar nyeresimény sorsjegy-kölesön	—	—	—	162.½
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	149.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.75
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	1090.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	462.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	398.30
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	434.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	968.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.75
London vista	—	—	—	122.20
Paris vista	—	—	—	48.45
20 márkás arany	—	—	—	11.95

Szerkesztői üzenet.

Katholikus. Agliardi pápai nuncius 1893 előtt Münchenben lakott, hol hasonló állást foglalt el a bajor udvarnál. A fentemlített év január 16-ika óta Bécsben lakik I. kerület Am Hof. Különböztetést már részletesen megirtuk lapunk április 19-iki 95. számában.

NYILTTÉR.

Tengerész öltönyök
4—9 éves fiuknak (különlegesség)
8 frt,

célszerű iskolaöltönyök
5 frt 50 kr,

ép ugy felnöttebb fiatal
uraknak

dús választékban kaphatók

NEUMANN M.

FÉRFI-RUHA ÜZLETÉBEN
Nagyváradon

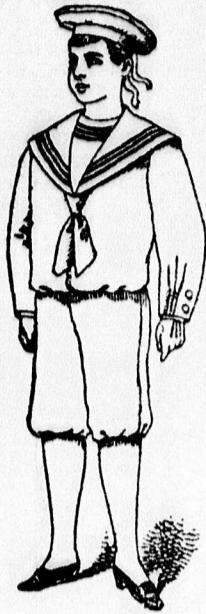
csakis Bémer-tér, Kishidő.

(Czégemet hason nevű czéggel
kérem össze nem téveszteni.)

Vidéki megrendelések után-
vét mellett eszközöztetnek

Meg nem felelő árak szívesen
kicséréltetnek.

(77) 30—75

ERÓDI H.

czukrászata

Renoválás következtében néhány napra a

színházi kioszkba

tétezt át, a hol ugy mint eddig a n. é.
közönségnek mindennel szolgálatjára áll.

Rendelések azonban az üzlet helyiség-
ben is felvállaltatnak.

Teljes tisztelettel

(100) 3—4

E r ó d i H.

FÉLIX-FÜRDŐ

NAGYVÁRAD MELLETT.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin $\frac{3}{4}$ óra távolban.
Május—augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat
közlekedik Nagyváradal. — Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep
mellett van.

Az európai híri 49° c. meleg **természetes hévíz** javalva van:

az ízületi és izmok csúszos bántalmánál, idült és különösen savós ízületi loboknál, csonttörések
és ficamok után visszamaradt fájdalmánál; köszvényél s annak különböző alakjánál; idegbajoknál,
melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál), különböző bőrbajoknál, végre a női ivar-
szervek bizonyos bajánál, különösen a méh mögötti és körötti izzadmányoknál, belsőleg: heveny-
és idült gyomor-bántalmánál, májbajok és vesekövek esetében.

Állandó fürdőorvosok:

Dr. GRÓSZ ALBERT és Dr. SCHIFF ERNŐ.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu *szobák napi ára 80 kr.*
3 frt között váltakozik.

Gyógyterem (Cursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. — Terasszok
szép kilátással. — Éttermek. — Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő
őserdőben. — Az erdőben jó tekepálya

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül **mór-fürdők** is vannak
rendszeresítve.

Állandó kitünő zenekar.

Prospectust kívánatra küld a

(97) 3—4

Fürdőkezelőség.

HEIMAN LIPÓT és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

Feltünő női confectioné ujdonságok

az 1895-iki tavaszi idényre!

u. m.: capes, gallérok, jaquetok és esőköpenyek

a legjutányosabban beszerezhetők fönti czégnél.

Kiterjedt üzleti összeköttetéseink, valamint **gyár- és export-üzletünk**
folytán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy velünk e szakmában

ugy jutányosság, valamint izlés tekintetében

(75) 16—20

egyetlen czég sem versenyezhet.

A t. hölgyközönség saját érdeke üzletünket meglátogatni.

Alapított 1865-ben.

Budapest, Károly-körút.

Debreczen, Fő-piacz.